

**GABRIEL
GARCÍA
MÁRQUEZ**

Sadan vuoden
yksinäisyys

GABRIEL
GARCÍA
MÁRQUEZ

Sadan vuoden
yksinäisyys

SUOMENTANUT MATTI ROSSI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

ESPAJANKIELINEN ALKUTEOS

Cien años de soledad

© Gabriel García Márquez 1967, and heirs of Gabriel García Márquez

SUOMENKIELINEN LAITOS © MATTI ROSSI JA WSOY 2019

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-44535-8

PAINETTU EU:SSA

KOLUMBIALAISEN KIRJAILIJAN Gabriel García Márquezin *Sadan vuoden yksinäisyys* on tarina Macondosta, sen perustamisesta, kukoistuksesta, rappiosta ja katoamisesta jäljettömiin. Mikä on – tai oli – Macondo? Olen löytänyt sille kaksi määritelmää. Kysyin ennen Montevideoon lähtöäni eräältä uruguaylaiselta opiskelijalta millainen on Uruguay. »Se on sellainen... Macondo», vastasi Levrero. Toisen määritelmän sain kuulla ikään kuin paikan päällä, Kolumbian pohjoisrannikolla, Cartagenan kaupungissa. Ostin laivalippua Panamaan ja kysyin huolintatoimiston johtajalta, saanko jättää ison reppuni toimistoon lähtöön saakka. Lupa annettiin. Raahasin repun johtajan huoneeseen, kassakaapin viereen. »Viekää se eteiseen», karjaisi johtaja. »Luuletteko te olevanne Macondossa?»

Macondo on niin laaja käsite, että kun joku Angel Ganivetin jäljissä rämpivä espanjalainen kysyi minulta, miten käännetään espanjaksi 'Putkinotko', ehdotin Macondoa. Espanjalainen ei ymmärtänyt vaan tiedusteli kasvaako Macondossa myös koiranputkia. Latinalaisessa Amerikassa García Márquezin *Sadan vuoden yksinäisyys* sen sijaan näyttää olevan vuosisadan tunnetuin kirja. En tiedä miksi. Nekin jotka ovat vain kuulleet siitä tietävät, että on – tai oli – olemassa merkillinen paikka nimeltä Macondo. Kuulin vastikään, eräänä maanantaina, kun satoi, että venäläinen runoilija Jevgeni Jevtušenko oli suositellut *Sadan vuoden yksinäisyyttä* joillekin tunnetuille suomalaisille kirjailijoille. Väitetään että jossakin Venäjällä on kaupunki,

jossa syödään kaviaaria aamiaiseksi, kaviaaria päivälliseksi ja kaviaaria illalliseksi, ja että käsite 'kaviaari' merkitsee siinä kaupungissa kaikkea mikä on pahaa, ala-arvoista, jopa vaarallista. Näin syntyvät tämän maailman Macondot joissa voi tapahtua mitä tahansa.

Sadan vuoden yksinäisyyden punaisena lankana on sian saparo. Sen muoto symbolisoi tapahtumien kierrettä johon kirjan päähenkilökunta, Buendían suku, on joutunut. Macondo syntyy ja kukoistaa sian saporon varjossa, sillä ennustettu on, että kun sukuun syntyy toisen kerran poikalapsi, jolla on saparo takapuolestaan, nousee suuri tuuli ja puhaltaa Macondon pois maan päältä. Toisena ratkaisevana tekijänä ovat suuret punaiset muurahaiset, jotka Macondon kadottua perivät maan. Kirjailija ei selitä tarkemmin saporon ja muurahaisten salaperäistä yhteyttä.

Kuten kaikki hyvin rakennetut romaanit, tämänkin kirjan voi jakaa kolmeen osaan. Osa 1: alku. Osa 2: keskivaihe. Osa 3: loppu. Sian saparo liittää osat elimelliseksi kokonaisuudeksi, jota muurahaiset puolestaan kalvavat hajalle. Koska Macondo ei maantieteellisesti ole kaukana Pohjois-Amerikan Yhdysvalloista, sen historia on olennainen osa imperialismien historiaa. Imperialismi saapuu Macondoon banaaniyhtiön hahmossa, ja imperialistisen riiston sivuvaikutukset näkyvät esimerkiksi siinä, että kun yhtiö poistuu kylästä, sen toimitusjohtaja mr Herbert tekee sateen, jota kestää 4 vuotta, 11 kuukautta ja 2 päivää, ja joka luonnollisesti enteilee lopullisen saporon ilmes-
tymistä Buendían suvun viimeisen vesan takapuoleen.

Ennen lähtöään yhtiö murhauttaa kansallisen porvariston avulla neljättä tuhatta lakkoilevaa banaanityöläistä, ja koska Macondossa on – tai oli – kaikki mahdollista, yhtiön lakimie-

het todistavat, ettei työläisiä eikä yhtiötä ole koskaan ollut olemassakaan eikä Macondossa ole koskaan tapahtunut mitään eikä tule koskaan tapahtumaankaan. Ne jotka ovat lukeneet García Márquezin tärkeän dokumenttiromaanin tietävät, ettei tämä ole totta.

García Márquez on kotoisin Karibian meren rannikolta, Macondon ja Cartagenan väliltä. Hän tähdentää – ja olen itsekin pannut sen merkille – että Kolumbian rannikon ja vuoriston välillä on suuria eroja. Rannikko on matalaa, vuoristo korkeata. Macondossa asuu – tai asui – ihmisiä jotka syövät, juovat, huutavat, tanssivat ja kisailevat pareittain suurissa riippumatoissa siestan aikaan, kun taas vuoristo on murheellinen ja täynnä kirkkoja, pappeja, syntiä, sadetta ja pieniä pahansisuisia sotilaita, jotka käyvät Macondossa tappamassa työläisiä. García Márquezin hieman yksipuolisen näkemyksen mukaan maan pääkaupungissa, Bogotássa, sataa aina ja sielunkellot soivat aamusta iltaan ja Espanjan varakuninkaan haamuvaunut ajaa kolistelevat öisin mukulakivikaduilla. Näkemys on todella hieman kärjistetty, sillä omien havaintojeni mukaan suurin osa Bogotá'n kaduista on asfaltoitu, ja eräällä viikolla, puolen päivän aikaan, aurinko paistoi kaksi tuntia kahdeksantoista minuuttia.

Macondon raunioita en etsinnöistäni huolimatta löytänyt. Olen kuullut, että Kolumbian pohjoisrannikolle aiotaan perustaa matkailukeskus nimeltä Macondo. En vastusta matkailua, mutta jos siellä pannaan esitteille poikalapsi, jolla on sian saparo takapuolella, on syytä varmistua, että kyseessä on todella kotimainen tuote eikä esimerkiksi ihmismuunnos niiltä Vietnamin alueilta, joita Pohjois-Amerikan armeija on kuluneina vuosina lannoittanut tunnetusti tehokkailla väkilannoitteillaan.

Matti Rossi, 1971

VUOSIA MYÖHEMMIN, seistessään teloitusryhmän edessä, eversti Aureliano Buendía muisti kaukaisen illan jolloin hänen isänsä vei hänet tutustumaan jäähän. Macondo oli silloin joen rannalla sijaitseva kyläpaha-nen kaksinekympmenine savesta ja villibambusta kyhättyine taloineen. Vesi ryöppysi kirkkaana uomassaan jota pohjustivat valkeat, sileät kivet, suunnattomat kuin esihistorialliset munat. Maailma oli niin tuore ettei monilla kasveilla ja eläimillä ollut edes nimeä: niistä puhuttaessa oli osoitettava sormella. Joka vuoden maaliskuussa resuinen mustalaisperhe pystytti telt-tansa kylän liepeille ja ryhtyi ankarasti pilliin puhaltamalla ja rumpua paukuttamalla mainostamaan uusia keksintöjä. Ensin he toivat magneetin. Tukeva mustalaismies, jolla oli paksu takkuinen parta ja kädet kuin varpusella, ilmoitti nimekseen Melquíades ja esitteli tuimasti mulkoillen Makedonian viisai-den alkemistien kahdeksannen ihmeen... Hän kulki talosta taloon raahaten perässään kahta rautaharkkoa, ja koko kylä kauhistui kun nähtiin miten padat, kattilat, hohtimet ja kaminat putosivat sijoiltaan, miten lankut taipuivat ja natisivat naulojen ja ruuvien yrittäessä epätoivoisesti vääntäytyä rei'istään, ja jopa kauan sitten kadonneet esineet ilmestyivät sinne mistä niitä oli ankarimmin etsitty ja laahautuivat kilisten ja kolisten mukkelis makkelis Melquíadeen taikarautojen perässä. »Esineet elävät omaa elämäänsä», raakkui mustalainen käreällä äänellään, »täytyy vain osata loihtia esiin niiden henki.» José Arcadio

Buendía, jonka villi mielikuvitus yltyi nerokkaan luonnon aikaansaannosten ja jopa taian ja ihmeiden tuolle puolen, arveli että tuota hyödytöntä keksintöä voisi käyttää kullan nostamiseen maan povesta. »Siihen se ei kelpaa», varoitti Melquíades, rehellinen mies. Mutta José Arcadio Buendía ei vielä tuolloin uskonut mustalaisten rehellisyyteen vaan vaihtoi muulinsa ja vuohilauman kahteen magneettiseen rautaharkkoon. Hänen vaimonsa Ursula Iguarán, joka noiden elikoiden avulla suurstusti perheen kapean leivän, yritti turhaan taivutella miestänsä luopumaan kaupasta. »Kohta meillä on kultaa vaikka lattiaita kiveäisimme», sanoi José Arcadio. Monen kuukauden ajan hän yritti parhaansa mukaan todistaa olettamuksensa oikeaksi. Hän tutki koko tienoon, jopa joen pohjan vaaksa vaaksalta, raahasi perässään kahta rautaharkkooan ja hoki kovalla äänellä Melquíadeen manausta. Mutta kultaa ei löytynyt, löytyi vain kuudennelatoista vuosisadalla taottu haarniska joka oli kauttaaltaan ruosteen peitossa ja kumahteli ontosti kuin suunnaton kivillä täytetty kurpitsa. José Arcadio Buendía ja hänen retkikuntansa neljä jäsentä hajottivat haarniskan osiin ja löysivät sisältä kalkiksi haurastuneen luurangon. Sen kaulassa roikkui kuparinen lipas. Lippaassa oli naisen hiuskiehkura.

Mustalaiset palasivat maaliskuussa. Nyt heillä oli mukanaan kaukoputki ja rummun kokoinen suurennuslasi jonka he esittelivät Amsterdamin juutalaisten uusimpana keksintönä. He sijoittivat kylän toiseen laitaan mustalaisnaisen ja pystyttivät kaukoputken teltan ovelle. Viiden pennin maksusta kansa sai kurkistaa laitteeseen ja katsella naista joka oli ikään kuin käden ulottuvilla. »Tiede on eliminoinut etäisyydet», julisti Melquíades. »Pian ihminen voi kotoaan poistumatta nähdä kaiken mikä maailmassa tapahtuu.» Keskipäivän helteessä mustalaiset

antoivat hämmästyttävän näytöksen: he kasasivat kylätielle kuuva heinää ja sytyttivät sen valtavalla suurennuslasillaan tuleen. José Arcadio Buendía, joka ei vielä ollut toipunut magneettien aiheuttamasta pettymyksestä, sai päähänsä että keksintöä voisi käyttää sota-aseena. Melquíades yritti jälleen puhua hänelle järkeä mutta hyväksyi lopulta magneettiset rautaharkot ja kolme siirtomaahallituksen lyöttämää kultarahaa välimaksuna suurennuslasista. Ursula itki järkytyksestä. Rahat olivat peräisin lippaasta jonka hänen isänsä oli koko ikänsä hätää ja puutetta kärsittyään saanut haalituksi täyteen kultakolikoita ja jonka Ursula oli haudannut sängyn alle toivoen joskus voivansa tehdä tuottavan sijoituksen. José Arcadio Buendía ei edes yrittänyt lohduttaa, hän oli antautunut taktisille kokeiluilleen kuolemaa uhmaten, epäitsekästi ja täydellisesti kuin tiedemies. Yrittäessään todistaa säteiden vaikutuksen vihollisjoukkoihin hän asettui itse polttopisteeseen ja sai palamia jotka syvenivät avohaavoiksi ja paranivat hyvin hitaasti. Vaimon purkaessa närkästytään noin vaarallisen kekseliäisyyden johdosta José Arcadio oli vähällä sytyttää talonsa tuleen. Hän istui päivät pitkät huoneessaan ja laati laskelmia uuden uutukaisen aseensa strategisista mahdollisuuksista kunnes sai aikaan käsikirjan jolle oli ominaista hämmästyttävä didaktinen selvyys ja vankkumaton usko asiaan. Hän varusti teoksen kokeisiin perustuvilla tositteilla, liitti mukaan lukuisia selventäviä piirroksia ja lähetti sanansaattajan viemään sitä viranomaisille. Mies tarpoi vuoriston poikki, eksyi suunnattomille soille, sauvoi vuolaat virrat ja oli vähällä päästä hengestään petojen, epätoivon ja kuumetaudin käydessä hänen kimppuunsa mutta osui vihdoinkin tielle jolla oli yhteys postimuulien reittiin. Vaikka matka pääkaupunkiin oli noihin aikoihin juuri ja juuri mahdollisuuksien rajoissa,

José Arcadio Buendía ilmoitti lähtevänsä niin pian kuin hallitus käskisi hänen tulla. Hän halusi esitellä keksintöönsä käytännössä sotaherroille ja opettaa heille henkilökohtaisesti aurinkosodan monimutkaiset taidot. Monta vuotta hän odotti vastausta. Vihdoin hän väsyi odottamaan ja valitti Melquíadeelle yrityksensä epäonnistumista. Tällöin mustalainen antoi vakuuttavan todisteen rehellisyydestään: hän vaihtoi kultadublonit suurenuslasiin ja luovutti José Arcadiolle kaupanpäällisiksi pari portugalilaista karttaa ja joitakin merenkulkulaitteita. Ja jotta José Arcadio olisi voinut käyttää astrolabia, kompassia ja seksanttia, hän kirjoitti omakätisesti tiukan tiivistelmän munkki Hermannin tieteellisistä tutkimuksista. José Arcadio rakensi talonsa uumeniin pienen huoneen ja sulkeutui sinne sadekaudeksi voidakseen rauhassa tehdä kokeitaan. Hän luopui tyystin kotitöistä, valvoi yöt läpeensä patiolla seurailleen kiertotähtien kulkua ja oli vähällä saada auringonpiston yrittäessään kehittää tarkkaa menetelmää keskipäivän määrittämiseksi. Hän oppi asiantuntijaksi laitteittensa käsittelyssä, sai käsityksen maailmankaikkeudesta ja saattoi työhuoneestaan poistumatta purjehtia tuntemattomia meriä, vieraila asumattomilla seuduilla ja tehdä tuttavuutta valoa säihkyvien olentojen kanssa. Noihin aikoihin hänelle tuli tavaksi puhella yksin ja maleksia talossa ketään huomaamatta. Ursula ja lapset tekivät selkä vääränä töitä puutarhassa, hoitivat banaani-istutuksia ja juureksia, maniokia, bataattia, munakoisoja. Äkkiä, ilman minkäänlaista edeltävää varoitusta, José Arcadion kuumeinen aherrus päättyi ja tilalle tuli eräänlainen hullaannus. Hän oli monta päivää ikään kuin noiduttu ja päästeli puoliääneen pitkiä litanioita, käsittämättömiä oletuksia, uskomatta enää omaan järkeensä. Eräänä joulukuun tiistaina aamiaisen aikaan hän vihdoin purki

aivoistaan kiduttavien ajatusten koko taakan. Lapset muistivat kuolemaansa saakka miten isä istuutui pöydän päähän ylevän juhlallisena, kuumeesta vapisten, pitkän valvomisen ja pirullisen, peräänantamattoman mielikuvituksensa riuduttamana, ja paljasti keksintönsä:

– Maa on pyöreä kuin appelsiini.

Ursula menetti kärsivällisyytensä. »Jos haluat tulla hulluksi niin senkun vaan», hän huusi. »Mutta älä yritä tuputtaa lapsille noita mustalaisten viisauksia.» José Arcadio Buendía säilytti mielenmalttinsa eikä pelästynyt vaimonsa hurjaa kiukua vaikka tämä vimmoissaan paiskasi astrolabin murskaksi lattiaan. José Arcadio rakensi uuden, kutsui kylän miehet huoneeseensa ja todisti kaikille käsittämättömien teorioiden avulla että purjehtimalla jatkuvasti itään on mahdollista palata lähtökohtaan. Koko kylä oli vakuuttunut että José Arcadio oli menettänyt järkensä valon. Silloin saapui Melquíades ja pani asiat paikoilleen. Hän ylisti kaikkien kuullen tuota nerokasta miestä joka puhtaan tähtitieteellisen järkeilyn kautta oli rakentanut jo käytännössä todistetun mutta tähän saakka Macondossa tuntemattoman teorian. Ihailunsa osoitukseksi Melquíades antoi José Arcadiolle lahjan jolla oli oleva ratkaiseva vaikutus kylän tulevaisuuteen: alkemian laboratorion.

Melquíades oli vanhentunut hämmästyttävän nopeasti. Ensimmäisten vierailujensa aikoihin hän näytti olevan samanikäinen kuin José Arcadio. Mutta siinä missä tämä säilytti suunnattomat voimansa ja kykeni kaatamaan hevosen maahan korvista vääntämällä, mustalainen riutui riutumistaan ikään kuin pysyvän, hellittämättömän sairauden kalvamana. Hän itse kertoi José Arcadiolle auttaessaan tätä järjestämään laboratoriota että kuolema seuraa häntä kaikkialla ja huohottaa hänen

korvansa juuressa suvaitsematta kuitenkaan antaa ratkaisevaa iskuja. Melquíades oli selvinnyt hengissä herra ties kuinka monesta ihmiskuntaa ruoskineesta vitsauksesta ja luonnonmullistuksesta. Hän selvisi suu- ja sorkkataudista Persiassa, keripukista Malesian saaristossa, leprasta Aleksandriassa, unitaudista Japanissa, rutosta Madagaskarilla, maanjäristyksestä Sisiliassa ja kokonaisen laivaston haaksirikosta Magalhãesin salmessa. Tuo ihmeellinen otus joka väitti pitävänsä hallussaan Nostradamuksen avaimia oli luonteeltaan synkkä, ikään kuin murheen eristämä, ja hänen aasialainen katseensa näytti porautuvan kaiken olevaisen tuolle puolen. Hänellä oli päässä iso musta hattu, jonka lieri roikkui kuin korpin siivet, ja yllään vuosisatojen homeen patinoima samettitakki. Mutta rajattomasta viisaudestaan ja salamyhkäisestä olemuksestaan huolimatta hänessä painoivat ihmisen kohtalot ja tämän elämän kahleet jotka pitivät hänet kiedottuna jokapäiväisiin pikku ongelmiin. Hän valitteli vanhuuden vaivoja, kärsi syvästi mitätöimimmistäkin taloudellisista menetyksistä ja oli aikaa sitten lakannut nauramasta sillä keripukki oli vienyt häneltä hampaat. Sinä tukahduttavan kuumana päivänä jolloin Melquíades paljasti salaisuutensa José Arcadio Buendía tunsi olevansa vakuuttunut että tämä oli suuren ystävyuden alku. Lapset jäivät suu auki kuuntelemaan Melquíadeen mielikuvituksellisia tarinoita. Aureliano, joka tuolloin oli jo viisivuotias, säilytti mielessään kuvan Melquíadeesta sellaisena kuin tämä heille näyttäytyi tuona kuumana iltapäivänä. Melquíades istui ikkunan värisevää, metallista kirkkautta vasten, valaisi syvällä urkuäänellään mielikuvituksen hämäriä luolia, ja kuumuuden sulattama rasva valui puroina hänen ohimoiltaan. Vanhin veli, José Arcadio, välitti tuon sykhädyttävän kuvan perimätietona tuleville suku-

polville. Ursulalle sitä vastoin jäi vierailusta ikävä muisto, sillä hän astui huoneeseen juuri sillä hetkellä kun Melquíades hajamielisydessään rikkoi elohopeabikloridipullon.

– Haisee kuin piru, sanoi Ursula.

– Ei sinnepäinkään, korjasi Melquíades. – On todistettu että paholaisen koostumus sisältää rikkipitoisia aineita, mutta tämä on vain ihan tavallista härmettä.

Opettavaiseen tapaansa Melquíades piti viisaan esitelmän sinooperin pirullisista ominaisuuksista, mutta Ursula ei halunnut kuunnella vaan vei lapset rukoilemaan. Tuo pistävä katku pureutui ainiaaksi muistikuvaan joka hänelle jäi Melquíadeesta.

Kaikenmuotoisia patoja, suppiloita, retortteja, suodattimia ja siivilöitä lukuun ottamatta alkeellinen laboratorio koostui primitiivisestä putkistosta jonka runkona oli pitkällä ja kapealla kaulalla varustettu Viisauden Munan kaltaiseksi muotoiltu lasipullo, sekä tislauslaite jonka mustalaiset olivat omin käsin rakentaneet Juutalais-Maarian kolmihaaraisesta tislauspullostsa johdettujen nykyaikaisten piirustusten mukaan. Näiden esineiden lisäksi Melquíades luovutti José Arcadiolle näyttöet seitsemää kiertotähteä vastaavista seitsemästä metallista, Moosesen ja Zosimon kaavat kullan lihottamiseksi sekä nipun *Lopullisen Uutteen* valmistusvaiheita koskevia merkintöjä ja piirroksia joiden perusteella menetelmän oikein tulkinnut voi yrittää Viisasten Kiven pelkistämistä. Kullanlihotuskaavojen yksinkertaisuuden viettelemänä José Arcadio Buendía osoitti vaimolleen huomaavaisuutta monen viikon ajan saadakseen häneltä luvan kaivaa maasta siirtomaahallituksen kultarahat ja lihottaa ne yhtä moninkertaisiksi kuin elohopea oli mahdollista jakaa osasiin. Kuten tavallista, Ursula taipui nytkin miehensä peräänantamattomaan jääräpäisyyteen. José Arcadio Buendía

latoi pataan kolmekymmentä kultadublonia, heitti sekaan kupariraastetta, ryssänkeltaista, rikkiä ja lyijyä ja sulatti ainekset massaksi, jota hän kiehutti avotulella risiiniöljyssä, kunnes tuloksena oli paksu ja pahankatkuinen siirappi joka muistutti enemmän nekkutaikinaa kuin jaloa kultaa. Sitten seurasi huima mutta kohtalokas tislausvaihe jossa taikinaan sulatettiin seitsemää kiertotähtimetallia, tulos käsiteltiin hermeettisellä elohopealla ja Kypoksen vihtrillillä ja kiehautettiin retiisiöljyn puuttuessa tavallisessa sianiharrassa. Ursulan kallisarvoinen perintö kärähti karstaksi joka ei enää lohjennut padan pohjasta.

Kun mustalaiset palasivat, Ursula oli nostattanut koko kylän heitä vastaan. Mutta uteliaisuus oli pelkoa voimakkaampi. Tällä kertaa mustalaisilla oli mukanaan kaikenkarvaisia soittopelejä, he vaelsivat talosta taloon pitäen niin hirvittävää meteliä että korvat olivat haljeta, ja esihuutaja mainosti suureen ääneen naciänzolaisten uutta satumaista keksintöä. Loppujen lopuksi koko kylä saapui teltalle, ja pennin maksusta saatiin nähdä uusi Melquíades, nuorekas ja ryyptön, ja hänen suussaan välkkyivät upeat, valkoiset hampaat. Ne, jotka muistivat hänen keripukin tuhoamat ikenensä, roikkuvat posket ja kurttuiset huulet, joutuivat pelon valtaan katsellessaan miestä joka nyt oli esittänyt sitovan todisteen yliluonnollisista kyvyistään. Pelko muuttui pakokauhukseksi kun Melquíades otti vakaiset hampaansa ikeni-neen suustaan, piti niitä koholla yhden pakenevan hetken, muuttui menneiden vuosien ränstyneeksi äijänkäppyräksi, tunki ne uudestaan suuhunsa ja hymyili jälleen koko entisöidyn nuoruutensa voimalla. Jopa José Arcadio Buendía oli sitä mieltä että Melquíadeen tietous oli saavuttanut sietämättömät mittasuhteet, mutta ahdistus muuttui mielihyväksi kun mustalainen selitti hänelle kahden kesken mitä tekohampaat ovat.

Asia tuntui José Arcadiosta niin päätähuimaavan ihmeelliseltä ja kuitenkin niin yksinkertaiselta että hän kadotti kaiken mielenkiintonsa alkemian tutkimuksiin, herkesi uudestaan synkkämieliseksi, lakkasi syömästä säännöllisesti ja saapasteli päivät pitkät edestakaisin huoneesta toiseen. »Maailmassa tapahtuu uskomattomia asioita», hän sanoi Ursulalle. »Tuolla joen toisella puolella on kaikenlaisia taikaesineitä, ja me elämme täällä kuin lautapäät härät.» Ne jotka olivat tunteneet José Arcadion Macondon perustamispäivistä lähtien, ihmettelivät Melquíadeen hänessä aikaansaamaa muutosta.

José Arcadio Buendía oli eräänlainen nuorekas patriarkka joka antoi neuvoja kylväjille ja opetusta lasten ja eläinten kasvattajille ja otti yhteisön hyväksi osaa jopa yhteisiin töihin. Koska hänen talonsa oli alusta pitäen kylän komein, toiset rakensivat ja muotoilivat talonsa sen kaltaisiksi. Siinä oli tilava ja valoisa sali, terassintapainen ruokailuhuone iloisenvärisine kukkineen, kaksi makuuhuonetta, sisäpiha jolla kasvoi jättiläismäinen kastanjapuu, hyvin hoidettu puutarha ja aitaus jossa asusti vuohien, sikojen ja kanojen rauhaarakastava yhteisö. Ainoat eläimet joita ei siedetty talossa, ellei peräti koko kylässä, olivat tappelukukat.

Ursula-rouva oli yhtä työteliäs kuin puolisonsakin. Hän oli pieni, puuhakas ja kipakka nainen, jolla oli pettämättömät hermot ja jonka kukaan ei ollut koskaan kuullut laulavan. Aamunkoitosta myöhään yöhön hän tuntui olevan yhtä aikaa kaikkialla, ja hameiden leppeä kahina kuulutti hänen kulkuaan. Ursulan ansiota oli että tiiviiksi juntattu maalattia, kalkitsematomat saviseinät, talonväen itse veistämät kömpelöt huonekalut olivat aina puhtaat, ja vanhoista arkuista, joissa säilytettiin vaatteita, lehahti vastaan basilikan leppeä tuoksu.

José Arcadio Buendía oli kylän yritteliäs mies, eikä hänen veroistaan nähty Macondossa sen koommin. Hän oli sijoittanut talot siten että kaikilla oli pääsy joelle ja kaikki saattoivat hankkia vetensä samoin ponnistuksin. Kadut oli suunniteltu siten ettei yksikään talo joutunut keskipäivän helteessä sen alttiimmaksi auringolle kuin toiset. Muutamassa vuodessa Macondosta kehittyi yhteisö jossa vallitsi parempi järjestys ja jossa tehtiin enemmän työtä kuin yhdessäkään sen kolmesadan asukkaan siihen saakka mahdollisesti tuntemista kylistä. Se oli todellakin onnellinen kylä; kukaan ei ollut kolmeakymmentä vuotta vanhempi, eikä kukaan ollut vielä kuollut.

Kylän perustusvuosista lähtien José Arcadio Buendíalla oli ollut tapana viritellä ansoja ja asettaa pyyntihäkkeitä. Eikä kulunut aikaakaan kun hän täytti satakielillä, kanarialinnuilla, mehiläissyöjillä ja kuhankeitäjäillä ei ainoastaan oman kotinsa vaan kaikki kylän talot. Niin monet erilaiset linnut saivat aikaan korviahuumaavan konsertin, ja vihdoinkin Ursula tukki korvansa mehiläisten vahalla ettei olisi menettänyt todellisuuden tajuun. Kun Melquíadeen heimo saapui ensimmäisen kerran ja tarjosi kaupaksi päänsärkyä parantavia lasipalloja, väki kyseli ylen hämmästyneenä kuinka he olivat löytäneet soiden keskellä torkkuvaan kylään. Mustalaiset tunnustivat suunnistaneensa linnunlaulua kohden.

Tuo yhteisyritteliäisyyden henki tukahtui pian tähtitieteellisiin laskelmiin, magneettihulluuteen, kullanhallusnelmiin ja maailman ihmeiden viettelyksiin. José Arcadio Buendía, joka ennen oli siisti ja yritteliäs mies, muuttui aivan rentun näköiseksi, löi laimin vaatetuksensa ja kasvatti niin hurjan parran että Ursulalla oli täysi työ siistiä se keittiöveitsellä. Eikä puuttunut sellaisiakaan jotka pitivät José Arcadiota jonkin selittämättö-

män kirouksen uhrina. Mutta nekin, jotka lujimmin uskoivat hänen hulluuteensa, lopettivat työt, jättivät perheensä ja seurasivat häntä kun hän heitti olalleen metsänkaatovälineet ja pyysi kaikkia avuksi avaamaan tietä jonka kautta Macondo saisi yhteyden suuriin keksintöihin.

José Arcadio Buendíalla ei ollut minkäänlaista käsitystä seudun pinnanmuodostuksesta. Hän tiesi että idässä oli yläpääsemätön vuorijono, ja vuorten toisella puolen Riohachan ikivanha kaupunki jossa José Arcadion isoisän, Buendíoista ensimmäisen, Aureliano Buendían tarinan mukaan Sir Francis Drakella oli kauan sitten tapana huvitella ammuskelemalla kaimaaneja kanuunoilla. Kaimaanit harsittiin ehjiksi ja täytettiin oljilla ja Sir Francis vei ne lahjaksi kuningatar Elisabethille. Kun José Arcadio oli nuori mies, hän ja hänen toverinsa ottivat naiset, lapset ja eläimet mukaansa ja ylittivät kimpsuineen kampsuineen vuorijonon etsien merenrantaa, luopuivat kahdenkymmenenkuuden kuukauden jälkeen yrityksestä ja perustivat Macondon ettei heidän olisi tarvinnut lähteä paluumatkalle. Tie vuorten yli oli niin muodoin reitti, joka ei kiinnostanut José Arcadiota, sillä se johti takaisin menneisyyteen. Etelässä olivat ikuisen kasvisrahkan peittämät suot, syvien hetteikköjen suunnaton maailmankaikkeus jolla mustalaisten todistusten mukaan ei ollut rajoja. Suoalue yhtyi lännessä rannattomiin vesiin, ja niissä asui valaansukuisia otuksia joilla oli hieno hipiä ja naisen ruumis ja pää ja jotka eksyttivät purjehtijan tämän lumoutuessa tuijottamaan niiden suunnattomia rintoja. Mustalaiset olivat purjehtineet kuusi kuukautta tuota vesitietä ennen kuin olivat löytäneet maakannaksen jonka kautta postimuuleja kuljetettiin. José Arcadio Buendían laskelmien mukaan sivistyneen maailman kanssa saattoi päästä yhteyteen vain pohjoi-

sen kautta. Niinpä hän antoi puunkaato- ja metsästysvälineet miehille, jotka aikoinaan olivat olleet hänen kanssaan perustamassa Macondoa, sulloi reppuun kompassit ja kartat ja lähti pelottomasti kohti tuntemattomia kohtaloita.

Ensimmäisinä päivinä he eivät kohdanneet mainitsemisen arvoisia esteitä. He laskeutuivat joen kallioista rantaa paikalle mistä he vuosia aiemmin olivat löytäneet soturivainajan haarniskan ja työntyivät metsään villien appelsiinipuiden reunustamalle polulle. Ensimmäisen viikon lopulla he tappoivat ja paistoivat peuran mutta katsoivat viisaimmaksi syödä vain puolet ja panna loput suolaan lähipäivien varalle. Näin he menettelivät ettei heidän olisi tarvinnut ryhtyä uudestaan syömään aroja joiden sinertävässä lihassa oli karvas myskin maku. Kului toistakymmentä päivää auringon näkymättä. Maaperä kävi pehmeäksi ja kosteaksi, multa oli hienoa kuin laavatuhka, kasvisto muuttui yhä tiiviimmäksi ja sitkeämmäksi ja yhä kauempaa kajahtelivat lintujen huudot ja apinoiden lörpöttely. Maailma tummeni hämäräksi ja murheelliseksi. Retkikunnan miehet tunsivat masentuvansa ajatusten kulkeutuessa muistojen äärimmäiseen päähän tuossa perisyntiäkin vanhemmassa hiljaisessa ja kosteassa paratiisissa jossa saappaat vajosivat höyryäviin öljylähteisiin ja viidakkoveitset viilsivät verta tihkuvia liljoja ja kullankarvaisia salamantereita. Viikon päivät he tarpoivat lähes sanattomina tuossa painajaismaailmassa, tulenhehkuisten hyönteisten ohuessa, kitsaassa välkkeessä, uupuneet keuhkot täynnä tukahduttavaa veren hajua. Palata he eivät voineet, sillä polku jota he avasivat, sulkeutui pian, kasvoi umpeen miltei silmin nähden. »Ei se mitään», sanoi José Arcadio Buendía. »Tärkeintä on ettei eksy.» Hän kysyi neuvoa kompassiltaan ja opasti miehiään kohti näkymätöntä päämää-

rää. Vihdoin he selvisivät noidutusta metsästä. Yö oli musta ja tähdetön, mutta pimeydessä tuoksahti uusi puhdas ilma. Pitkän retken uuvuttamina he ripustivat mattonsa puiden väliin ja vajosivat ensi kerran kahteen viikkoon syvään ja rauhalliseen uneen. Kun he heräsivät, aurinko oli jo korkealla. Miehet jäivät tuijottamaan lumoutuneina edessään avautuvaa näkyä. Vähän matkan päässä, valkeana ja tomuisena aamun hiljaisessa kirkkaudessa lojui sananjalkojen ja palmujen peittämä suunnaton espanjalainen kaljaasi. Se oli lievästi kallistunut toiselle kyljelleen, ehjistä mastopuista roikkuivat haalistuneet purjeiden jätteet, orkideat rehottivat takiloissa. Pohja, jota peitti pehmeä sammal ja kiiltävä, kivettynyt imukalakuori, oli tukevasti iskeytynyt kivikkoon. Laivassa tuntui vallitsevan oma tunnelmansa, se oli täynnä autiutta ja unohdusta, suljettu ajan paheilta ja lintujen levottomuudelta. Ruumasta, jonka retkikuntalaiset tutkivat varovan innokkaasti, löytyi vain tuuhea kukkaismetsä.

Kaljaasi oli viite meren läheisyydestä. José Arcadio Buendían into sammui. Oikutteleva kohtalo oli pitänyt häntä pilanaan, pannut hänet turhaan etsimään merta ja koetellut häntä lukemattomilla rasituksilla ja vastoinkäymisillä. Sitten meri yhtäkkiä löytyi etsimättä, keskeltä tietä, ja muuttui ylitsekäymättömäksi esteeksi. Vuosia myöhemmin, kun tienoon kautta kulki jo säännöllinen postiliikenne, eversti Aureliano Buendía palasi isänsä muinaisille poluille, mutta kaljaasista oli silloin jäljellä vain unikkojen keskellä tärröttävä hiihtynyt ranko. Vasta silloin hän uskoi ettei tarina laivasta ollut pelkästään isän mielikuvituksen tuotetta ja alkoi aprikoida kuinka kaljaasi oli voinut purjehtia niin kauas kuivalle maalle. Mutta José Arcadio Buendía ei vaivannut päätään moisilla mietteillä löytäessään meren neljän päivämatkan ja kahdentoista kilometrin päästä

kaljaasista. Hänen unelmansa raukesivat tuon tuhkanharmaan, vaahtoavan, likaisen meren ääressä jonka tähden ei olisi kannattanut lähteä henkensä kaupalla tarpomaan pitkin viidakoita.

– Jumalauta! hän karjaisi. – Macondo on veden saartama!

Macondon saarellinen sijainti pysyi näin todistettuna pitkät ajat. Retkeltä palattuuan José Arcadio kyhäsi näkemyksensä summittaiseen karttaan. Hän piirsi sen vihassa ja liioitteli pahanilkisesti maaston vaikeutta ikään kuin rangaistakseen itseään täysin mielettömästä päänäpistosta joka oli saanut hänet valitsemaan Macondon kylän paikaksi. »Täältä ei sitten päästä mihinkään», hän motkotti Ursulalle. »Täällä sitä vain lahotaan elävältä eikä saada koskaan nauttia tieteen siunauksista.» Pakkomielle, jota hän oli märehinyt kuukausikaupalla laboratoriossaan, synnytti hänen aivoissaan suunnitelman Macondon siirtämiseksi johonkin sopivampaan paikkaan. Mutta tällä kertaa Ursula arvasi hänen hurjat aikeensa. Vaimo alkoi tehdä kylän naisten keskuudessa salaista, leppymätöntä myyräntyötä ja kiihotti heidät vastustamaan ailahtelevia miehiään jotka jo alkoivat valmistautua muuttoon. José Arcadio Buendía ei tiennyt missä vaiheessa ja minkäläisten vastavoimien ansiosta hänen suunnitelmansa alkoivat kietoutua tekosyiden, vastoinkäymisten ja juonien lukinverkkoon ja muuttuivat lopulta pelkiksi kuvitelmiä. Ursula tarkkaili häntä muina miehinä, tunsipa häntä kohtaan hienoista sääliäkin yllättäessään hänet eräänä aamuna sijoittelemasta laboratorion osia pakkauslaatikoihin. Vaimo kuunteli kun mies selvitteli itselleen puoliääneen muuttohaaveitaan. José Arcadio teki työnsä loppuun Ursulan puuttumatta asiaan, naulasi laatikot kiinni ja piirsi päälle nimikirjaimensa musteeseen sekoitetulla iisopilla. Ursula ei kehuut eikä moittinut, hän tiesi José Arcadion tietävän – sen kuuli

hänen mutinoistaan – etteivät kylän miehet enää kannattaneet muuttoajatusta. Vasta kun José Arcadio alkoi irrottaa työhuoneensa ovea, Ursula rohkeni tiedustella syytä. Mies vastasi katkeran sävyisesti: »No kun kukaan ei halua lähteä me lähdemme kahdestaan.»

Ursula hillitsi itsensä. – Me emme lähde mihinkään, hän sanoi, – me jäämme tänne sillä toinen poika on syntynyt täällä.

– Meillä ei vielä ole vainajaa, sanoi José Arcadio. – Ihminen on irrallaan niin kauan kuin sillä ei ole vainajaa turpeen alla.

Ursula vastasi lempeästi mutta lujasti:

– Jos minun on kuoltava että te jäisitte niin mikäpä siinä.

José Arcadio Buendía ei ollut uskonut vaimoaan niin lujatahtoiseksi. Hän yritti pehmittää häntä mielikuvituksensa taikavoimalla, lupauksilla ihmeellisestä maailmasta jossa tarvitsi vain pirkotella taikanesteitä maahan niin puut alkoivat tehdä hedelmää ihmistahdon voimalla, ja jossa kaikenlaisia tuskaa lievittäviä laitteita myytiin pilkkahinnasta. Mutta José Arcadion selvänäköisyydestä ei ollut apua: Ursula pysyi lujana.

– Jättäisit jo nuo typerät haihattelut ja huolehtisit lapsistasi, hän sanoi. – Katso nyt miten ne ovat heitteillä kuin muulit.

José Arcadio Buendía teki työtä käskettyä, katsoi ikkunasta, näki kaksi paljasjalkaista poikaansa aurinkoisessa puutarhassa, ja hänestä tuntui kuin he olisivat vasta nyt syntyneet Ursulan manauksesta ja alkaneet elää. Jotakin tapahtui hänen sisimmässään, jotakin salaperäistä ja lopullista joka irrotti hänet nykyyhetkestä ja jätti hänet harhailemaan muistojen tutkimattomiin viidakoihin. Ursula lakaisi taloa, johon hän nyt tiesi varmuudella jäävänsä asumaan loppuiäkseen; José Arcadio tuijotti lapsia hajamielisenä kunnes hänen silmänsä kostuivat ja hänen oli pyyhittävä ne kämmenselällään.

- Hyvä on, hän sanoi ja huokasi syvään ja alistuneesti.
- Sano niille että tulevat avuksi purkamaan laatikoita.

José Arcadio, pojista vanhempi, oli jo viidennellätoista. Hänellä oli kulmikas pää, paksu pensastukka ja isänsä oikukas luonne. Hänestä oli tulossa yhtä iso mies kuin isästään, ja yhtä vankka, mutta jo tuossa vaiheessa näki selvästi että häneltä puuttui mielikuvitusta. Hän oli siinnyt ja syntynyt vaivalloisen vuoristovaelluksen aikana ennen Macondon perustamista, ja hänen vanhempansa kiittivät Luojaa ettei hänellä ollut mitään eläimen lisäkkeitä. Aurelianon, joka oli ensimmäinen Macondossa syntynyt ihmislapsi, piti täyttämän kuusi vuotta maaliskuussa. Hän oli hiljainen ja syrjäänvetäytyvä. Hän oli itkenyt äitinsä kohdussa ja syntynyt silmät auki. Kun hänen napanuoraansa katkaistiin, hän käänteli päätänsä puolelta toiselle, tutustui esineisiin, tutki ihmisten kasvoja uteliaasti, hämmästelemättä. Sitten hän heittäytyi välinpitämättömäksi niitä kohtaan jotka saapuivat lapsenkatsontaan ja tuijotti kiinteästi palmunlehväkattoon joka näytti olevan romahtamaisillaan rankkasateen paineesta. Ursula muisti tuon itsepintaisen tuijotuksen. Eräänä päivänä kolmivuotias Aureliano saapui keittiöön ja jäi ovelle katsomaan miten äiti otti liedeltä kiehuvan keittoruukun ja vei sen pöytään. »Se putoaa», poika huomautti hämmentyneenä. Ruukku seisoikin tukevasti keskellä pöytää, mutta poika oli tuskin ehtinyt sanoa sanottavansa kun se alkoi ikään kuin sisäisen voiman liikuttamana siirtyä kohti pöydän reunaa, putosi lattialle ja särkyi palasiksi. Ursula säikähti ja kuvasi tapahtuman miehelleen joka murahti ettei siinä mitään yliluonnollista ollut. Näin kävi aina; José Arcadio tuskin huomasi lapsiaan, osaksi sen takia että hän piti lapsuutta vajaaälyisyyden kautena, mutta myös siksi että hän oli täysin uppoutunut omiin tieteellisiin houereisiinsa.

Mutta siitä illasta lähtien kun hän kutsui lapset auttamaan laboratoriopakkausten purkamisessa hän omisti heille parhaat hetkensä. Eristetyssä huoneessaan, jonka seinät peittyivät pikkuhiljaa mitä merkillisimpiin karttoihin ja mielikuvituksellisiin piirroksiin, hän opetti heidät lukemaan ja laskemaan ja kertoi heille maailman ihmeistä. Hän ei kuitenkaan pitäytynyt pelkäämään tietoihinsa vaan pakotti mielikuvituksensa hakeutumaan kauas tarun ja toden äärimmäisille, uskomattomille rajoille. Niinpä lapset saivat tietää Afrikan eteläisimmässä kolkassa asustavien ihmisten olevan niin älykkäitä ja leppoisia että heidän ainoana viihteenään on istuminen ja mietiskely, ja että Aigeianmeren saattoi ylittää loikkimalla saarelta saarelle Salonikin satamaan saakka. Nuo haaveiden ja kuvitelmiin täyttämät oppitunnit painuivat niin syvälle lasten muistiin että vuosia myöhemmin, sekuntia ennen kuin vakinaisen armeijan upseeri antoi teloitusr ryhmälle tulikäskyn, eversti Aureliano Buendía koki uudestaan erään lämpimän maaliskuun illan jolloin hänen isänsä keskeytti fysiikan kirjan lukemisen ja jäi kuin lumoutuneena, käsi koholla ja silmän räpähtämättä kuuntelemaan etäisyydestä kantautuvia huilujen, rumpujen ja tamburiinien ääniä. Jälleen kerran mustalaiset saapuivat kylään mainostaen suureen ääneen Memfiin viisaiden tuoreinta, ällistyttävää keksintöä.

Ne olivat uusia mustalaisia. Nuoria miehiä ja naisia jotka osasivat vain omaa kieltään, kauniita yksilöitä joilla oli rasvan-kuultava iho ja tietävät kädet, tummia joiden tanssit ja musiikki panivat kujilla kuplimaan riehakkaan ilon. He toivat mukanaan riemunkirjaviksi värjättyjä papukaijoja jotka latelivat tulemaan italialaisia aarioita, kanan joka pyöräytti sata kultaista munaa yhtä päätä tamburiinin tahtiin, koulutetun apinan joka arvasi ajatukset, monikäyttöisen koneen jolla saattoi samanaikai-

sesti ommella nappeja ja lievittää kuumetta, laitteen joka sai nohtamaan ikävät muistot, ajan kulkua lyhentävää voidetta ja tuhansia muita keksintöjä, niin outoja ja nerokkaita että José Arcadion teki mieli keksiä erityinen kone niiden taltioimiseksi muistiin. Kylä muuttui hetkessä mustalaisten saavuttua. Raisu markkinarieha pökerrytti Macondon asukkaat, ja he törmäilivät eksyksiin omilla kujillaan.

José Arcadio Buendía talutti toisessa kourassaan nuorempaa ja toisessa vanhempaa poikaansa ja yritti estää heitä katoamasta väkijoukkoon. Hän ällisteli puoskareita joilla oli kullalla kuorrutetut hampaat, ja vatsastapuhujia joilla oli kuusi kättä, ja haukkoi henkeä markkinarahvaasta uhoavan lannan ja santelin sekaisen määrittämättömän löyhkän lemahtaessa pilvenä vastaan. José Arcadio Buendía harhaili edestakaisin kuin mieletön ja etsi kaikkialta Melquíadesia pyytääkseen tätä selvittämään sadunomaisen markkinapainajaisen lukemattomat salaisuudet. Hän tiedusteli ystävänsä mustalaisilta, mutta nämä eivät ymmärtäneet hänen kieltään. Vihdoin hän saapui paikalle johon Melquíadeella oli ollut tapana pystyttää telttansa ja näki vaiteliaan armenialaisen joka kastilian kielellä mainosti näkymättömäksi tekevää taikarohtoa. Mies oli juuri heittänyt kurkkuunsa kupillisen ambran väristä nestettä kun José Arcadio Buendía teki itselleen kyynänpäävoimalla tietä hullaantuneena töllöttävän väkijoukon halki ja esitti kysymyksensä. Mustalainen sulki hänet hämmästelevän katseensa kehään ja muuttui sitten höyryäväksi, pahankatkuiseksi tervalammikoksi jonka ylle vastaus jäi kellumaan ääniväreinä: »Melquíades on kuollut...» José Arcadio Buendía juuttui tyrmistyneenä paikoilleen ja yritti hillitä ahdistustaan. Hän seisoi siinä hievahtamatta kunnes joukko hajosi muiden ihmeiden viettelemänä

ja lammikoksi sulanut armenialainen haihtui kokonaan. Myöhemmin toiset mustalaiset vahvistivat tiedon: Melquíades oli kuollut kuumeeseen Singaporen hiekkaharjuilla ja hänen ruumiinsa oli upotettu Jaavan meren syvimpään syöveriin. Lapsia asia ei kiinnostanut, he vaativat että isän oli välttämättä vietävä heidät katsomaan Memfiin viisaiden ihmeellistä keksintöä jota mainostettiin kuningas Salomon alkuperäiseksi teltaksi väitetyn kojun edessä. Lapset kättivät niin kauan että José Arcadio Buendía maksoi kolmekymmentä penniä ja vei heidät keskelle teltaa missä paljasselkäinen ja mulipäinen jättiläinen vartioi merirosvon arkkua kuparirengas nenässään ja paksu rautakahle toisessa nilkassaan. Jättiläisen kohottaessa kantta arkusta tuis-kahti hyytävä kylmyys. Sisällä oli valtava läpikuultava lohkar täynnä lukemattomia kimaltelevia piikkejä joihin iltaruskon hehku pirstoutui sädehtiviksi väritähdiksi. José Arcadio Buendía meni ymmälleen. Hän tiesi että lapset odottivat häneltä pikaista selvitystä. Hän rohkaisi mielensä ja mutisi:

- Se on maailman suurin timantti.
- Eikä ole, sanoi mustalainen. – Se on jäätä.

José Arcadio Buendía ojensi mitään tajuamatta kätensä kohti jäälohkarettä, mutta jättiläinen esti hänen aikeensa. »Koskettaminen maksaa viisi penniä lisää», hän sanoi. José Arcadio Buendía maksoi viisi penniä, laski kätensä jäälohkareelle ja piti sitä siinä monta minuuttia. Salaisuuden paljastuminen sai hänen sydämensä paisumaan pelosta ja riemusta. Tietämättä mitä sanoa hän maksoi kymmenen penniä lisää että pojat pääsisivät osallisiksi tuota ihmeellisestä kokemuksesta. José Arcadio kieltäytyi kunniasta. Aureliano otti askeleen eteen, kosketti jäätä ja vetäisi kätensä nopeasti pois. »Se kiehuu», hän sanoi pelästyneenä. Mutta isä ei kuunnellut hänen

puheitaan. Ihmeen kokeminen humallutti hänet, hän unohti mielettömien yritystensä aiheuttamat pettymykset ja mustekalojen ruoaksi heitetyn Melquíadeen. Hän maksoi viisi penniä lisää, nojasi kämmenensä jäälohkareeseen ja julisti ikään kuin olisi vannonut Pyhän kirjan kautta.

– Tämä on meidän aikamme suurin keksintö.

Nobel-palkitun maagisen realismin mestarin pääteos vie lukijan matkalle ihmeelliseen Macondoon

»Márquezin kertojanääni hypnotisoi ihmiset mustalla huumorilla ja barokkisilla verbaali-ryöpytyksillä ryyditetyn melodraaman vyöryessä halki satojen sivujen kohtalonomaisena kuin kreikkalainen tragedia ja yhtä sadunhohtoisena kuin *Tuhannen ja yhden yön tarinat*.»

– HELSINGIN SANOMAT

Kolumbian rakastetuimman ja omintakeisimman kertojan pääteos *Sadan vuoden yksinäisyys* on Macondon maagiseen kylään sijoittuva Buendíojen sukukronikka, jossa fantasian lomasta erottuvat maan verisen lähihistorian ääriviivat. Viime vuosisatojen Latinalaisen Amerikan sodat ja sadut kietoutuvat mielikuvitukselliseen kerrontaan, joka on hurmannut lukijoita yli 35 kielellä; romaania on myyty yli 30 miljoonaa kappaletta.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-44535-8

